

MOTIVERENDE INSTEEL

● ● ● **Wat?**

Een gemotiveerde leerling is tot veel bereid en tot veel in staat. Maar hoe krijg je een leerling gemotiveerd om een nieuwe vakinhoud te verwerven? Op welke wijze kun je bij alle leerlingen een behoefte scheppen om een nieuwe inhoud te exploreren?

● ● ● **Waarom?**

Er zijn leerlingen die al aan het begin van een nieuwe les afhaken. Zij hebben geen zin om iets nieuws te leren, begrijpen niet waarom ze bepaalde leerstof voorgeschoteld krijgen. Dit gebrek aan motivatie uit zich in het slechtste geval in gedrag dat andere leerlingen stoort, maar zorgt er ook voor dat de leerling de nieuwe informatie niet kan verwerken. De leerling komt terecht in een vicieuze cirkel van het niet willen en niet kunnen omgaan met nieuwe materie waardoor de kans op schoolmoeheid en ongekwalificeerde uitstroom vergroot. Het motiveren van de leerlingen is dan ook cruciaal in gelijke-kansenonderwijs.

Een goed gekozen insteek slaat ook de brug tussen de eigen kennis en de eigen taal van de leerlingen. Minder onderlegde en minder taalvaardige leerlingen krijgen op die manier meer kansen om zich de leerstof eigen te maken en de taal van het vak te verwerven.

● ● ● **Hoe?**

Een eerste indruk is vaak bepalend. Dit geldt ook voor nieuwe lessen. Leerlingen moeten onmiddellijk gegrepen worden door 'iets' dat hen doet besluiten dat het de moeite waard is om informatie op te zoeken, uit te wisselen, een techniek aan te leren ... Een motiverende insteek vergroot niet alleen de betrokkenheid van leerlingen, maar verlaagt ook de drempel om nieuwe inhoud te verwerven.

Probeer steeds de nieuwsgierigheid van de leerlingen te prikkelen. Vertaal de leerstof naar een probleemstelling die de leerlingen intrigerend en fascinerend vinden. Vertrek daarbij vanuit de belangstelling of leefwereld van de leerlingen en van vragen, dilemma's of situaties waarbij ze zich iets kunnen voorstellen. Draag er wel zorg voor dat de les vertrekt van een vraagstuk dat relevant is voor de vakinhoud. Een leuk verhaal of een woordspelletje volstaat niet als motiverende instap als er geen link is met het vervolg van de les.

Kies een insteek die nadrukkelijk de relatie legt tussen de nieuwe leerstof en de werkelijkheid waarin die informatie thuishoort. Formuleer de probleemstelling zo dat de leerlingen vanaf het begin weten voor welk vraagstuk de te verwerven leerstof een verklaring of oplossing biedt. Zo bereid je hen voor op het denken op een abstracter niveau. Omdat de leerlingen nieuwe begrippen kunnen verbinden met alledaagse verschijnselen, zullen ze zich die ook eerder eigen maken.

Een relevante en prikkelende probleemstelling moet niet noodzakelijk groots opgevat worden. Vaak volstaan kleine ingrepen om de leerlingen bij de les te betrekken. Een intrigerende case is een goed vertrekpunt, maar ook door een uitnodigende, open vraag over het lesthema te stellen kun je vanaf het begin de kennis en ervaring van de leerlingen bij de leerstof betrekken. Als je leerlingen het initiatief laat nemen en hen vraagt om na te denken, verhoog je op een natuurlijke wijze hun betrokkenheid bij de les. Bovendien bied je hen de kans om het thema eerst te verkennen in hun eigen taal, waardoor onbekende woorden meer betekenis krijgen.

Zie ook de gokfiches:

- [Interactieve werkvormen](#)
- [School- en vaktaal aanbrenge](#)

● ● ● Voorbeelden

- De les beginnen door de leerlingen de verantwoordelijkheid te geven voor de inrichting van de schooletalage met T-shirts is een andere opstap dan de les aanvangen met de mededeling dat je de leerlingen vandaag zal leren strijken. (Zie bronnenboekles [Inside out. Een strijkles](#)).
- Niet veel leerlingen zullen enthousiast reageren bij de mededeling dat tijdens de volgende lessen de wetten van Newton behandeld zullen worden. Maar vraag de leerlingen na te denken over wat er gebeurt met een goudvis in een kom als de wagen waarin hij wordt vervoerd tegen een boom rijdt, en er volgt een resem van hypothesen. Die hypothesen zullen niet noodzakelijk correct zijn, maar ze betrekken de leerlingen wel bij het onderwerp van de les. Door zelf een concreet voorval te analyseren wordt bovendien veel makkelijker de brug geslagen naar de abstracte wereld van krachten. (Zie bronnenboekles [Stilstaan of bewegen. De eerste wet van Newton](#))
- Start de les met het tonen van een pot gekookte en een verse rode kool, vraag de leerlingen om aan de hand van een recept een hypothese op te stellen over het kleurverschil en ze betreden zonder moeite het domein van de zuren en basen. (Zie bronnenboekles [Het rodekoolmysterie. Over zuren en basen](#))
- Een theoretische les over de marketingmix maak je voor leerlingen relevant als ze eerst mogen fantaseren over hoe ze het zelf tot ondernemer van het jaar zouden kunnen schoppen. (Zie bronnenboekles [Beroep: succesvol ondernemer. Een les over de marketingmix](#)).
- Begin een les over het voorspellen van het weer met de vraag hoe de leerlingen zelf het weer voorspellen. Hoe weten ze bijvoorbeeld dat het gaat regenen? Je neemt dan niet zelf het initiatief om een vakinhoud te introduceren maar bouwt voort op wat ze al weten en waar ze nog vragen over hebben. (Zie bronnenboekles [Staren naar het zwerk. Over wolken en het weer voorspellen](#)).